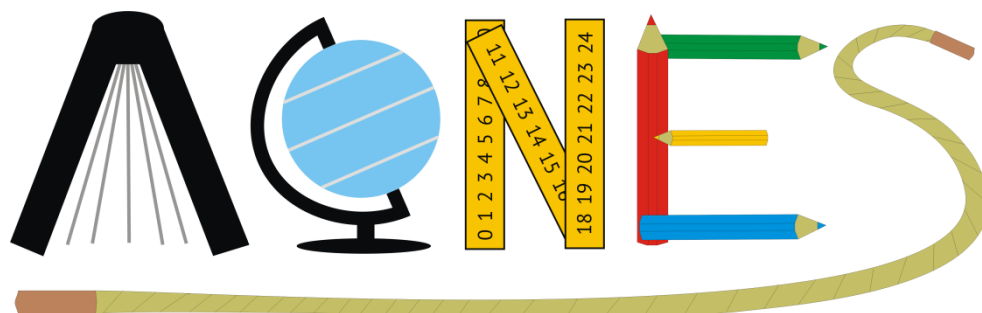

AGNES
Školní časopis
ZŠ Anežky České,
Ústí nad Labem
Ročník 2019
Číslo 5

LÁSKA NA CELÝ ŽIVOT

Země hradů | Kraj sopek | K. H. Mácha | Draci
Mamince | Lásky čas | Slavní Středohorci a mnohem více...

MÁJ - ten divnej měsíc, aneb LÁSKA JE LÁSKA ...

Už staří Řekové a Římané oslavovali lásku, a to svátkem zvaným Floralia, podle bohyně jara a plodnosti - Flóry. Asi už nezjistíme, která bohyně lásky, zda řecká Afrodita, římská Venuše nebo slovanská Lada inspirovala Karla Hynka Máchu, když psal tyto verše:

*Byl pozdní večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.*

Trocha poezie nikoho nezabije (žáci letošních osmých tříd určitě nadšeně souhlasí) - možná z tohoto důvodu se v Praze vžil milý zvyk nosit v prvomájový podvečer k soše K. H. Máchy květiny. (Všichni na Petřín!)

Kdysi si milenci vysypávali cestičky lásky nebo psali před domy do srdce svá jména, každý tak věděl, kam zavítala láska. Později se stavěli máje, chlapci v lese usekli co nejvyšší strom, který zbavili větví, nechali jen špičku a tu ozdobili věnci, šátky, květinami, pentlemi a fáborky. Májku postavili na náves a celou noc ji hlídali, aby ji nikdo neukradl, to by byla ostuda. Menší májky - vyzdobené břízky stavěli chlapci před domy svých dívek. Nejtradičnější způsob, jak oslavit 1. máj, je polibek pod rozkvetlou třešní (břízou, rozkvetlým stromem). Ženě prý zajistí svěžest a vztah dvojice má vydržet po celý další rok.

Láska k máji prostě patří, a protože má mnoho podob, určitě nesmíme zapomenout ani na maminky, které slaví svůj svátek druhou květnovou nedělí. Pojďme se však ještě jednou vrátit k Máchovi, byl to vášnivý cestovatel. Chodil většinou pěšky a vyhledával zejména romantická místa spojená s historií (hrady a zříceniny) a krásy přírody. Jeho stopy bychom určitě našli v Litoměřicích nebo na blízkém vrchu Radobýl, tedy v obdivuhodné krajině Českého středohoří.

Možná to bude znít trochu nadneseně, ale myslím si, že České středohoří je jednou z nejkrásnějších a nejzajímavějších oblastí České republiky. Když si odmyslíte lomy a dálnici, uvidíte jen nádherná místa a poklady nejrozsáhlejšího druhu - zajímavé rostliny, zvířata, vrchy s tajemnými hrady, vodopády, minerály (krása sytě červených českých granátů se může měřit i s diamanty).

České středohoří je moje doma. A není vůbec důležité odkud nebo po jak dlouhé době se domů vracím, jakmile zahlédnu špičku Milešovky, vím, že jsem v cíli. Navštívila jsem různá místa po světě, ale nejvíce kilometrů jsem nachodila, naběhala a ujela na kole právě tady, přesto mě nepřestává fascinovat - prostě láska na celý život.

Táňa Kindl Nováková, ústecká spisovatelka a básnířka, se ze své náklonnosti a obdivu ke krajině Českého středohoří nemohla vyznat jinak než touto básní:

*má duše nemá předplacené nebe
ani podplacené peklo
má větrná křídla
průhlednou tvář*

*neslyšitelná slova
pro všechny krásy světa
co přebývají v tomto místě*

—●—

Obsah čísla

3	Příběhy Českého středohoří	11	Kvetoucí klenoty Českého středohoří
5	Země sopek	12	Láska je láska
7	Hic sunt Orchidaceae	14	Karel, Hynku – tady ne!
8	Země draků	15	Osobnosti z hor
10	Den matek	16	Květen historický

Agnes je latinsky Anežka.
Koncovka *-gnes* také odkazuje
na řecké *gnósis* (poznání).

AGNES, školní časopis Základní školy Ústí nad Labem, Anežky České 702/17, p. o., vychází nepravidelně
Redakční rada: Mgr. Kateřina Suchá (sucha@zsanceske-ul.cz), Mgr. Jan Musil (musil@zsanceske-ul.cz)
Redakce si vyhrazuje možnost příspěvky podle potřeby krátit a upravovat.

Příběhy Českého Středohoří

Kdysi dávno bývaly kopečky, lesy a zříceniny hradů v Českém středohoří plné všelijakých strašidelných bytostí. Proháněli se tu vlkodlaci, pekelní ohaři a divoké kočky, v bažinách bloudily bludičky, mezi zdmi opuštěných hradů poletovala strašidla, na hřbitovech zase duchové a čarodějná světélka, v rybnících číhali vodníci, z podzemí vylézali kořenoví mužici a pod kopci vedly dlouhé chodby vousatých trpaslíků. Za každým pařezem něco číhalo a lidé, kteří tu žili, se takových bytostí báli. Není proto divu, že jakmile se jim naskytla příležitost alespoň jedno takové strašidlo vyhnat, neváhali ani vteřinku a neštíteli se jakéhokoliv prostředku.

Dnes už v Českém středohoří téměř žádná strašidla nejsou a ta poslední utíkají, co se dá. Lidé rozkopali kopce, zašpinili řeky, vykáceli lesy, vybetonovali louky, aby tu nezůstala ani jediná bludička, a sami tady straší víc, než všechna strašidla dohromady.

Přesto zde ještě najdete pár míst, kam můžete zajít a zaposlouchat se do vyprávění stromů a skal, které ty dávné časy pamatují..., protože nikdo neví, jak dlouho tady ještě ony stromy a skály vydrží, než přes ně někdo postaví dálnici ... (Pohádky Českého středohoří, D. Černý - D. Binko)

Jestli máte rádi pohádky, tak jako já, určitě si nějakou o Českém středohoří přečtete, anebo se rovnou vydejte po Zlaté stezce Zemí hradů, která vede z Ústěku do Budyně nad Ohří a je dlouhá 89 km. Cestou určitě nějakého draka, trpaslíka, vlkodlaka, vodníka, či jiné strašidlo určitě potkáte. Pokud rádi cestujete třeba vlakem, lodí, nebo na kole, vydejte se na výlet po Labské stezce, budete mít dva kouzelné průvodce - loupežníka Štetku a jeho družinu, který vás provede po naučné stezce v okolí Štětí a labskou královnu, která zná velmi dobře levý i pravý břeh řeky Labe, všechny přírodní krásy, historické památky obcí - Roudnici nad Labem, Terezín, Litoměřice, Ústí nad Labem, Děčín.

Kam na výlet aneb Po stopách bájných a pohádkových bytostí

České středohoří je kraj plný pověstí, tajuplných příběhů a tajemných bytostí a tak to asi nebude náhoda, že se zde točily některé filmové pohádky nebo fantastické příběhy. Nevěříte?

Největší trpaslík ve střední Evropě (ZOO Ústí n. Labem)

A znáte **bažoně**? Aha, vy asi nevíte co je to vlastně ten bažon. To kdysi dávno zaklela strašlivá čarodějnice Zmařena jednu bažinu u obce Vchynice, z té se pak vynořilo třináct oblud se světélkujícíma očima a obrovskou tlamou. Na zimu se vždycky musí schovat do tepla, protože jinak by zmrzli a rozpadli se na kousky hlíny.

Vodníka určitě poznáte, že? V Milešově, to je vesnice pod horou Milešovkou mají dva malé rybníky a v každém kdysi žil jeden vodník - Bublák a Pišta.

Co třeba **trpaslíci**? Věděli jste, že v Ústí nad Labem byla roku 1841 založena nejstarší továrna na světě, kde se vyráběli keramiční trpaslíci? A od roku 2004 je v ústecké zoologické zahradě k vidění ten největší český zahradní trpaslík. V jejím areálu si také můžete prohlédnout Trpasličí hrad - Heinrichsburg, kdysi součást soukromé ptačí rezervace Heinricha Lumpeho. Své poklady prý trpaslíci ukrývají třeba v Božím vrchu u Verneřic nebo v Mariánské skále v Ústí nad Labem, nebo v obci Vlastislav pod hradem Skalka.

Bublák a Pišta, vodníci z Milešova

Že se (ne)bojíte **čerta**, zkuste navštívit Muzeum čertů v Úštěku, je plné pekelné zábavy a čertovské magie - je to naprostý unikát ve střední Evropě.

Loupežníci nemusí jen loupit, například loupežník Štětka vám přiblíží historii, přírodu, průmysl i zemědělství Štětka. Loupežníci prý kdysi žili i ve staré zřícenině na vrcholu Ostrý, odkud je krásný výhled do krajiny.

V Českém středohoří můžete narazit dokonce i na **draka**. Jednoho mají v Budyni, není to však drak, ale vycpaný krokodýl, další střeží hrad Hazmburk a podle starých zpráv prý kdysi viděli draky, jak vylétají a zase zalétají do jeskyň vrchu Bořeň u Bíliny.

Už jste někdy zabloudili v **pohádkovém lese**? Tak to vyzkoušejte zeleně značenou turistickou stezku z Vaňova do Dolních Zálezel. Tuto lesní cestu totiž vyzdobil dřevěnými sochami, které představují pohádkové postavy a zvířata řezbář Josef Kašpar.

Jestli nevíte, jak si zasloužit **princeznu**, zeptejte se na zámku Ploskovice, nebo vám možná poradí i na některém z dalších veřejně přístupných - ve Velkém Březně, v Děčíně, Benešově nad Ploučnicí, v Trmicích, Libochovicích či v Roudnici.

Pokud se nebojíte **vlkodlaka**, určitě navštivte hrad Opárno, který střežil cestu z Prahy do východního Saska. Za zmínku stojí celé Opárenské údolí, kterým protéká Milešovský potok, na povrch zde vystupují nejstarší horniny Českého středohoří. Vysoká tvrdost těchto hornin, zaujala už Kelty, na ně navázali Slované, těžil se zde kámen především na výrobu žernovů, tedy mlýnských kamenů, což nejspíš dalo název blízké obci Žernoseky. Velmi pěkně zrekonstruovaný areál opárenského mlýna a přilehlých stavení slouží dnes jako středisko enviromentální výchovy a turistická základna. Areál tvoří dům správce, hrázďené stavení, mlýnice a stodola.

Aha, vy se chcete bát! České středohoří má i svá **strašidelná místa**, některé vrchy dostaly název podle svého účelu - na těchto místech kdysi přicházeli lidé o život rukou kata - popraviště na Větruši, Popravní hora u Blanska, Myštický (Šibeniční) vrch. Strašidelné jméno má i skála Smrtka na břehu Koňského rybníka severovýchodně od Stvolínek, ale nic strašidelného se tu neodehrávalo, jen tu při oslavách jara shazovali "smrtku" ze skály do rybníka.

Přemysl Oráč přijímá poselstvo kněžny Libuše - bude svatba!

A nesmíme zapomenout ani na **staré české báje a pověsti**, k Hoře Říp se vztahuje slavná pověst o příchodu praotce Čecha, ze Stadic u Ústí nad Labem byl povolán Přemysl Oráč jednou z krokových dcer na trůn českých knížat, v Peruci u Loun se setkal český kníže Oldřich s dívkou Boženou.

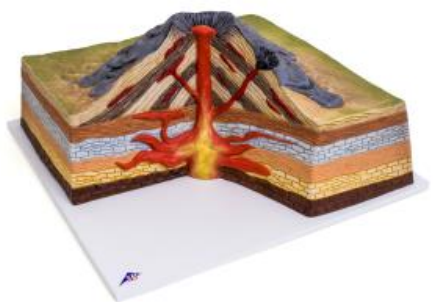
Ať už vaším výletním cílem bude Litoměřicko, Podřipsko, Ústecko, Libochovicko, Verneřicko, hrad, zámek, vrchol, vodopád, tak se na chvíli zastavte, až dojdete do údolí Porta Bohemica - Brána Čech, krásnější pohádkovou krajinu jen tak neuvidíte a když budete pozorně poslouchat, třeba uslyšíte **labskou královnu** zpívat.

—●—

Země sopek

České středohoří, jemuž věnujeme celé číslo, je neskutečná a stále živá laboratoř vhodná pro pokusy, hledání, poznávání, bádání, zkoušení, učení, jakož i k odpočívání, lenošení, čtení, psaní, spaní a lelkování. Tohle všechno a dokonce mnohem více se dá v jednom průměrně velkém pohoří s nadprůměrnou historií a podobou zažít během jediného dne. Pojďte s námi na procházku krajem, který ještě před nějakou dobou trýznily sopky a (možná) i draci!

Zemský oheň

Takhle nějak mohl vypadat stratovulkán nad dnešním Středohořím (jeho rozměry byly až 80x50 km)

Před miliony let, ve třetihorách, se podél praskliny v zemské desce objevilo žhavé magma, které stoupalo rychle k povrchu. Prasklina se rozevřela, láva se na povrchu začala ochlazovat a vytvářet kopce. Ty dnes známe jako Doupovské hory, Lužické hory a právě naše České středohoří. Trvalo dalších pár milionů let, než se sopečné období uklidnilo.

Jak je poznat?

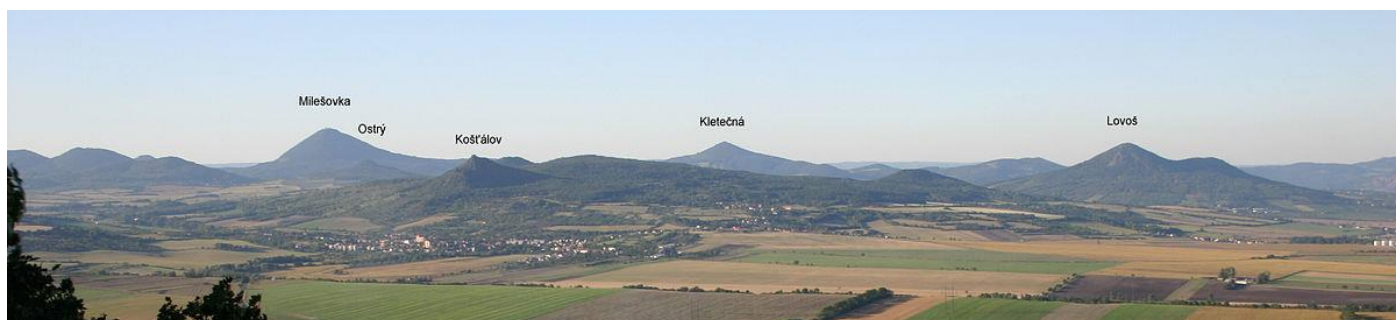
Výlevná sopka = láva vytéká z prasklin

Výbušná sopka = láva vylétá při výbuchu do velké vzdálenosti

Stratovulkán = spojuje oba předchozí typy

Supervulkán = největší sopky světa (dokážou vypustit více než 1000 km³ materiálu)

Jeden z posledních výbuchů zničil obrovskou masu lávy, usazených hornin a dalších částí krajiny, takže dnes z třetihorního sopečného gigantu máme pouze zbytky sopečných kuželů. Díky činnosti vody, větru, gravitace, slunečního záření, rostlin a zvířat i z těchto kuželů vidíme pouze zbytky. Nazýváme je např. Milešovka, Bořeň, Lovoš či Raná. Takřka všechny vrcholy v pohoří jsou zbytkem lávového proudu zevnitř obrovské sopky.

Nejznámější pohled na České středohoří. A teď si představte, že nad ním je ještě o 500 metrů vyšší hora, ze které vytéká láva...

Země bohatá

Sopečná povaha celé oblasti dala do vínku lidem nacházet všelijaké zajímavosti. Pro geology je tu doslova ráj, neboť v každém kopci se ukrývá nějaký jedinečný minerál, krásná vrása a další geologické zajímavosti.

Zvětšený krystal granátu

Světově nejznámější budou patrně české granáty, pyropy. Ty vznikají za vysokých teplot v sopečných horninách. Přestože se využívá od pravěku k výrobě šperků a ozdob, v Českém středohoří jsou dodnes místa, kde můžete granáty volně v krajině najít. Musíte ovšem dávat dobrý pozor – tyto drobné kamínky mívají velikost menší než 1 cm!

Ze zajímavých lokalit bychom mohli jmenovat desítky či stovky skvělých. Vyberme si ty nej...

Geologie je věda, která popisuje stavbu Země, její vývoj a složení. Také se zabývá pochody uvnitř i na povrchu Země.

Panská skála (Prácheň)

Krásný úkaz tzv. varhan, což jsou vysoké sloupce šedého čediče. Tyto varhany vznikly pomalým tuhnutím a chladnutím lávy pod povrchem země.

Další podobné jsou u Mostu, Bíliny, Ústí n/L či Karlových Varů.

Kamenná slunce (Hnojnice)

Ve starém lomu se nachází 15 velkých *sluncí*, která vznikla při sopečném výbuchu. V lávě se nacházel i jiný materiál (hnědý jíl), jenž tuhne jinou rychlostí a v lávě způsobil vznik jader. Ve směru od nich pak láva popraskala a vytvořila *paprsky*.

Bořeň (Bílina)

Krásný zvěleový suk ční jako výrazný vrchol nad krajinou. Původně byl schován pod vrstvami hornin, písků a štěrků, ale řeka Bílina, vítr a další činitelé jej okolí zbavily, a protože je zvělec velmi tvrdá hornina, zůstal osamocený vrchol Bořeně.

Na vrchol vede značená cesta

Porta Bohemica (Litoměřice – Ústí nad Labem)

Jedno z nejslavnějších českých údolí (kaňonů) vede podél toku řeky Labe od Litoměřic vlastně až za Ústí nad Labem. Labe do sopečných hornin vytesalo více než sto metrů hluboký kaňon, v němž se dnes tísni řeka, silnice, železniční trať a lidé.

Kráčely tudy dějiny, cizí armády, povodně i pokrok. Jde o tak významné území, že se dokonce dostalo do znaku Ústeckého kraje!

Český lev (kraj leží v Čechách)

Pluh Přemysla Oráče

Porta Bohemica (Brána do Čech)

Znak krajského města Ústí n/L

Hic sunt Orchidaceae

Co to je za divný nápis? Proč nepíše Agnes česky? A co to vlastně znamená? Tak pěkně popořádku...

Na starých mapách se podobným nápisem označovala místa, o nichž nikdo nevěděl, jak vypadají a kdo nebo co tam žije. Jenže my víme, že v Českém středohoří toho žije hromada a velmi zajímavou skupinou jsou orchideje. Ne, ty co máte doma na okně, tu nerostou. Ano, jsou to také orchideje. Ne, nemůžeme vám na okno dát středohorskou orchidej – jsou totiž chráněné!

Prstnatec májový (měří asi 30-50 cm)

Oč jde?

Orchideje patří do čeledi jednoděložných rostlin, které v češtině označujeme jako vstavačovité. Mají obvykle velmi pestré, poměrně složité a obecně přitažlivé květy. Některé jsou nápadnější (prstnatce, vstavače), některé opravdu těžko hledáme (bradáček). Mimo jiné mezi orchideje patří i tropická vanilka, tedy spíše vanilovník, z něhož vanilkové lusky získáváme.

Sekejme rozumně

V Česku existuje několik desítek druhů, ale je s nimi jedna potíž: nerostou stále. Orchideje potřebují ke svému životu zvláštní podmínky. V husté a vysoké trávě nedokážou přežít, proto se musí orchidejové louky každý rok kosit. Jakmile se kosení vynechá, trávy přerostou orchideje a ty další rok již nemusí vůbec vykvést či vyrůst. I proto najdete teď v květnu a červnu na středohorských lukách pokosené trávy a mezi nimi se bude orchidejím, doufejme, dařit lépe.

Jehlu v kupce sena...

Dobře, barvené květy máme. Pokosenou louku taky. Jdeme hledat? Spíše ne. Najít orchidej je velmi obtížné, protože třeba takový Prstnatec bezový měří asi 10 cm a roste rád v křovinatých remízcích a světlých lesích. A těžké to bude také proto, že jsme si jej kvůli hnojení a (ne)pěči o krajinu v 70. letech ve Středohoří vyhubili. Muzea a Česká botanická společnost občas pořádají speciální výpravy za orchidejemi – zkuste si na nějakou zajít – určitě orchidej uvidíte i s odborným výkladem!

Pokud byste chtěli zkusit hledat sami, můžete využít knihy ústeckých autorů Nepraše, Kroufka a Vlačihy *Orchideje Českého středohoří*, kde jsou popsány všechny zdejší druhy s barevnými fotografiemi a také – pozor – místem nálezu! Můžete zkusit vytáhnout rodiče ven a hledat poklad se zelenými listy a barevným květem.

Detail květu okrotice bílé

Květ bradáčku vejčitého

Vstavač nachový

Nalezené orchideje nikdy netrháme! Vždy necháme rostlinu na místě a nešlapeme po ní!

Země draků

Kde je oheň, tam jsou i draci. Sopka je vlastně takový krb a draci...hmm, dodnes na kamenitých stráních Středohoří najdeme jejich potomky! Co o dracích soudíte na 1. stupni?

Záchrana dračí dynastie

Šel takhle na podzim jeden drak (říkejme mu třeba drak XY) na procházku a díval se, jak padá listí ze stromů. Cestou uviděl, jak na louce děti pouští papírové draky. Drak XY se rozzlobil, jak je to možné, takto znevážit dříve uznávané zvíře, kterého se každý bál. Rozhodl se, že zase začne děsit lidi.

Domluvil se s dalšími draky a společně obsadili celou Českou republiku. Jenže lidé se jich nebáli, naopak, dokonce se s nimi i fotili. Později si je ochočili a draci zdomácněli, stali se z nich milí hadi a krokodýli. Dokonce lidé z Brna byli tak drzí, že si jednoho krokodýla-draka pověsili na radnici a říkají mu brněnský drak. Tak takhle neslavně dopadla záchrana dračí dynastie.

Dračí miminko?

TOMÁŠ ŘÍZEK, 5. B

O zlém drakovi

Byl jednou jeden velký, děsivý a zlý drak Jožo. Jednoho dne se rozhodl, že půjde všechno zničit, tak letěl do nejbližšího města. Všichni lidé se ho báli a křičeli o pomoc, ale už bylo pozdě, a Jožo zničil vše okolo a pak odletěl do svého doupěte.

Po nějaké době jeho doupě obklíčila policie, draka svázali. Jožo byl docela hloupý, takže nevěděl, co má dělat. Bránil se, ale byl zraněn a omdlel. Lidé ho přitáhli do města a radovali, že ho přemohli, jenže on se probral, provazy přetřhal a celé město vypálil do základů. Od té doby se tam už nikdo nenastěhoval ani žádný drak, protože všichni odletěli do jiného kraje.

SEBASTIAN KOPECKÝ, 5. B

Dračí zrcadlo

Žil byl jeden drak a ten bydlel ve velké jeskyni a v ní měl kouzelné zrcadlo,

které drakovi ukazovalo krásné dračice. Jednoho dne, když si drak prohlížel, co mu zrcadlo nabízelo, uslyšel velkou ránu, honem vyletěl z jeskyně a uviděl nádhernou dračici. Na první pohled se do ní zamiloval. A když se ho dračice zeptala: "Mohla bych u tebe dnes přespát?", tak samozřejmě odpověděl, že mohla.

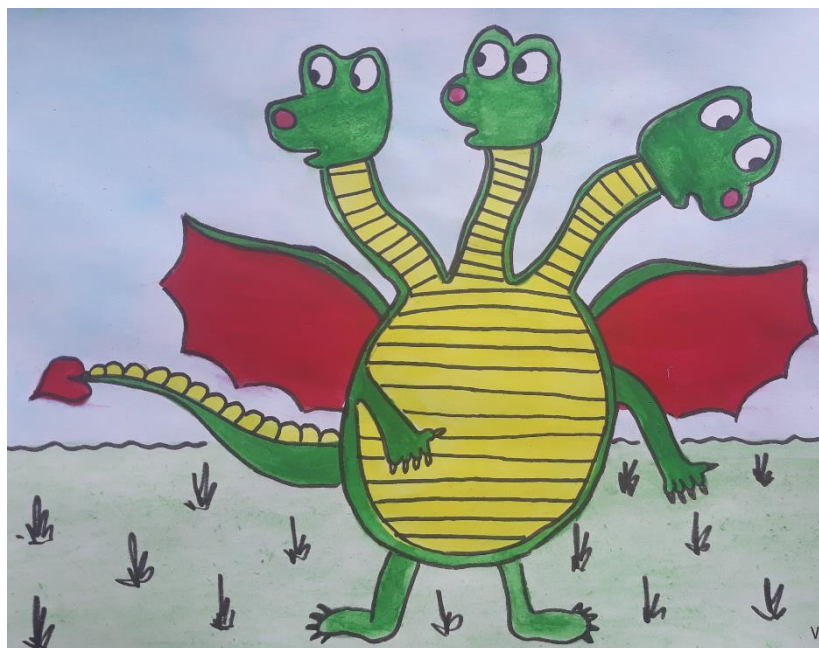
Drak se dračice zeptal: "Jak se jmenuješ?" a ona odpověděla: "Jmenuju se Drášinka." "Aha," řekl drak, "Těší mě, já jsem Dráčík."

Jednoho rána, když Drášinka ještě spala, letěl Dráčík pro snídani. Ona se mezitím probudila a tak si začala pořádně prohlížet jeskyni a našla dračí zrcadlo a za ním zastrčený malý papírek. Ve chvíli, když se ho snažila přecíst, tak přiletěl Dráčík a hned se ptal, kde to našla a co je tam napsáno. Dášinka četla: "Když spálíš tento papír, zlomíš kletbu." Dráčík rozhodl, ať to tedy spálí, tak to udělali a v tu chvíli se proměnili v lidi, vzali se a žili spolu a šťastně až do smrti.

NIKOLA PRACHAŘOVÁ, 5. B

Den matek

Den matek je velmi krásný svátek, který je rozšířený po celém světě. Je to den, kdy se vzdává pocta matkám a mateřství. Slaví se v různé dny a vychází z různých tradic. Už ve starověkém Řecku se slavil svátek plodnosti a matek, ve spojitosti s uctíváním pohanské bohyně *Rhey = Kybelé*, matky bohů. V 16. století se v Anglii oslavoval svátek matek pod názvem *Mateřská neděle* (nebo *Neděle matek*) a připadal na postní dobu před Velikonocemi. V tento den dostávali sloužící, kteří sloužili v bohatých domácnostech daleko od domova volno, aby se mohli vrátit domů nebo navštívit kostel ve svém rodném městě, kde žily jejich matky.

Mezinárodní a pravidelné oslavy tohoto svátku se konají na počest *Anny Reeves Jarvisové*, která celý život bojovala za práva matek. V roce 1914 vyhlásil tehdejší prezident USA Woodrow Wilson první oficiální oslavu Dne matek, konající se druhou květnovou nedělí.

V Česku se slaví podle amerického vzoru - druhou květnovou nedělí, již od roku 1923, jeho propagátorkou byla *Alice Masaryková*, dcera prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Po druhé světové válce ho nahradil Mezinárodní den žen (8. března), tradice se dodržovala jen v některých rodinách. Po roce 1989 se veřejně slaví oba svátky - MDŽ i Den matek. Doplňuje je Den otců, který se slaví vždy třetí nedělí v červnu.

Všechny maminky si ke Dni matek od svých dětí zaslouží nějakou menší pozornost, drobný dárek - kytičku, čokoládu, přáníčko, obrázek, básničku. Květnová Agnes vyšla až po druhé květnové nedělí, přesto věříme, že jste na svou maminku určitě nezapomněli a pokud ano, určitě to lze napravit, pro inspiraci pro vás máme dvě básničky a přání pro maminku, která napsali vaši spolužáci.

Mami! Od Patrika

*Jsi tak krásná, když mícháš guláš v kuchyni
Jsi tak hodná, když uklízíš mi ve skříni
Jsi tak milá, když naléváš mi džus
Kdybych to uměl, složil bych ti blues
Mám tě rád, když mi pereš mikinu
Mám tě rád, když mi léčíš angínu
Mám tě rád, když krájíš chleba k večeři
Kdybych to uměl, složil bych ti operu*

*Přeji Ti v den Tvého svátku
- ve slově Tvého velké T-,
no vida, už mám druhou řádku
a pokračuji ve větě:
štěstí - po t se píše ě-
a zdraví - a pak selhává
už nadobro má fantazie,
tak přízemní a kulhavá.
A trhám papír, muchlaje ho
-maminka stojí nad válem*

První dopis mamince - Jaroslav Seifert

*Už vím, dám dopis na zrcadlo
či do košíčku na šití,
však žel dosud mě nenapadlo,
co psát, jak dopis začít.
Maminko moje, milovaná
a v zubech konec násadky,
přemýšlím, stránka nenapsaná
čeká a čeká na řádky.*

*a chystá něco voňavého
a v odhodlání zoufalém:
přibíhám k ní, tiskne mě k sobě,
očima, mlčky, ptá se mě.
Pak zamoučené ruce obě
zvedly mě rychle ze země.*

Kvetoucí klenoty Českého středohoří

V rámci projektu LIFE České středohoří vyhlásila AOPK ČR, RP Správa CHKO České středohoří výtvarnou soutěž na téma „Kvetoucí klenoty jarního Středohoří“.

Cílem letošního ročníku soutěže je seznámit děti se vzácnými rostlinami, které rostou na teplomilných stanovištích Českého středohoří. Do této soutěže se se svými výkresy zapojil 0. ročník, 1.B, 4.A, 4.B, 5.A, 6.C, 8.A a 9.A. O tom, jak dopadneme, rozhodne nezávislá porota složená z výtvarníků a zástupců AOPK ČR. Vyhodnocena budou vždy první 3 místa v každé kategorii.

A protože vyhlášení proběhlo v sobotu 18. května na Rané u Loun, můžeme prozradit, že si naše škola odnáší dvě **Zvláštní ceny poroty za společnou práci**, a sice: **Album známek (5.A)** a **Plakát středohořských rostlin (6.-9. třídy)**. Děkujeme paní učitelce Nitschové a Šilhavé a jejich malířům!

Láska je láska

Žáci z 8. a 9. A dostali nelehký slohový úkol – napsat krátkou úvahu o lásce podle citátu, který si vybrali. Jak se jim to podařilo, můžete posoudit sami.

—●—

Kdo sám sebe nemiluje, nemůže být milován. (Gabriel Laub - český esejista a novinář)

Láska má mnoho tváří, ať už jsou falešné nebo pravé. A já se ptám: "Existuje láska k sobě sama?"

V životě se stává mnoho hezkých věcí, jenže někde v rohu se schovávají i temné časy a špatné chvíle. To pak v sobě začneme nacházet ty nehezké vlastnosti a slabiny. Uzavíráme se v sobě a nechceme mluvit s ostatními. Je to pochopitelné, jen to není správná volba.

Nejdříve musíme začít milovat sami sebe, abychom byli šťastní. Teprve potom zhlédneme někoho, kdo je pro nás nejlepší, i když se později může stát, že zjistíme, že to není to, co jsme čekali a chtěli.

Je potřeba poznat sebe dříve než ostatní. Na sociálních některých z vás sdílí své city a pocity, většinou však ukazujete jen to, co chcete. Tak se zeptejte sami sebe, jestli se máte rádi a jste šťastní. Pokud zní vaše odpověď ANO, tak jste na dobré cestě a jdete tím správným směrem.

Ano, láska k sobě samému opravdu existuje a je velmi důležitá k životu. Každý z nás by měl nejdříve začít u sebe a ne u ostatních. Myslete na to, uvědomte si to. Buďte rádi jen a jen za sebe.

MARTIN SURÝ, 9. A

Lépe být smutný s láskou, než veselý bez ní. (J. W. Goethe - německý básník, prozaik, dramatik a politik)

Zkusím se zamyslet nad tím, zda je moudré se tímto citátem řídit. Pokud jste smutní s láskou, tak je někde chyba, protože já si myslím, že s láskou bychom měli být neustále veselí. Dále si myslím, že bychom měli být veselí i bez ní, protože lidé, kteří tak nečiní, si neváží života.

Kdo není ve svém životě veselý, ten se ho snaží obvykle skoncovat anebo narušit život někoho jiného. Podle mého názoru bychom měli být pořád veselí a to s láskou i bez ní. Život je krátký.

DANIEL KOVÁČ, 9. A

Láska může zavírat oči, ale nesmí být slepá. (Samuel Butler - anglický spisovatel a překladatel)

Uvědomme si, co všechno nevidíme. Někdy to jsou jen maličkosti, ale častěji jsou to věci, které bychom přehlížet neměli. Každý z nás se občas zapomene pořádně rozhlédnout. Neměli bychom si na to dávat větší pozor? Vždyť stačí jen malá nepozornost a je z toho velký problém.

Nerozhlédneme-li se na přechodu, může nás to stát i život. Dospělí nás neustále poučují, jak se správně rozhlédnout při přecházení přes silnici, ale zapomínají na jiné další situace. Co když se zamilujeme?

Láska je velmi silná emoce, ale my se ji musíme naučit ovládat. Často nás oslepí natolik, že vidíme jen to, co sami chceme. Říkáme si, že je to ten pravý, ale opak je pravdou. Můžeme být zaslepeni jeho krásou, proto přehlízíme to nejdůležitější - jeho povahu. Možná je to jeden důvod z mnoha, proč se lidé rozvádějí.

Rozmysleme si pořádně, jestli máme jen zavřené oči nebo jsme oslepeni, protože to může mít vliv na naši budoucnost.

NIKOLA SUCHÁ, 9. A

Někoho milovat, znamená především přijmout ho takového jaký je. (W. A. Trobisch - evangelický duchovní, spisovatel)

Myslím si, že v dnešní době se všichni snaží najít partnera podle vzhledu a nezáleží jim na tom, jakou má povahu a jak se chová. Mně osobně to přijde hloupé. Jsem pro to, vybírat si partnera podle chování a vykonaných skutků.

Ať už si najdete jakéhokoli partnera, měli byste ho přijmout takového, jaký je. Berte jeho slabosti jako jeho přednosti. Každý jsme nějaký, proto bychom se neměli hned odsuzovat, a pokud se bojíte toho, že si vzájemně nesednete, tak pamatujte, že ne nadarmo se říká, že protiklady se přitahují.

Přijměte své partnery i s jejich chybami. Všichni jsme, jací jsme. Všichni jsme něčím krásní a výjimeční.

TEREZA PRCHLÍKOVÁ, 8. A

Někoho milovat, znamená především přijmout ho takového jaký je. (W. A. Trobisch - evangelický duchovní, spisovatel)

Jestliže máme někoho rádi, respektujeme, že je takový, jaký je, my to nezměníme. Našich milovaných si musíme vážit a ne na nich hledat to špatné. Jiného člověka nezměníme, ale můžeme změnit sebe, svůj postoj k ostatním. To je důležité.

RADOVAN KOZUMPLÍK, 8. A

Odmítáme ty, co nás milují, a milujeme ty, co nás odmítají. (Seneca - římský stoický filozof, dramatik, básník a politik)

Tento citát je o "zakletém kruhu lásky". Spočívá v tom, že nikdy nebudeme milovat toho pravého, protože ta osoba miluje někoho jiného. A ten koho miluje, miluje zase někoho jiného a tak je to stále dokola.

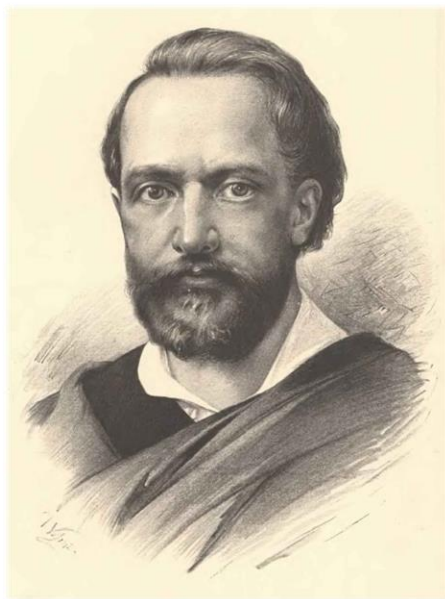
Podle mě je to celé naprostý nesmysl, myslím si, že na každého z nás čeká pravá láska.

JAN ROUS, 8. A

Karle, Hynku – tady ne!

Před téměř 200 lety napsal Karel Hynek Mácha patrně nejslavnější českou báseň, kterou umí generace českých dětí. Přinejmenším začátek. Mácha měl k našemu kraji velmi úzký vztah: v Litoměřicích na podzim roku 1836 získal zaměstnání v právní kanceláři a poté po kraji podnikal různé výpravy. Osudným se mu stal vrch Radobýl nad Litoměřicemi, kde v říjnu 1836 zpozoroval požár ve městě a spěchal hasit. Údajně se při hašení nalokal zkažené vody a onemocněl cholerou. Ať už to tak bylo, nebo nebylo – začátkem listopadu 1836 zemřel. Zůstaly po něm deníky, básně, vzpomínky, snoubenka a malý syn. Mácha svým romantickým viděním světa zanechal v české literatuře výraznou stopu. A proto ten začátek **Máje** umíte (nebo budete umět) vlastně všichni.

Protože Středohoří je krajinou do jisté míry temnou či tajemnou, dovolili jsme si úvod Máchova Máje použít jako inspiraci pro Agnes. Básníkovi se tímto hluboce omlouváme a slibujeme, že dále jeho dílo ničit nebudeme.

K. H. Mácha (16.11.1810-6.11.1836)

π

K. H. Mácha: Máj (1836)

*Byl pozdní večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
O lásce šeptal tichý mech;
květoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v křovích stinných
zvučelo temně tajný bol,
břeh je objímal kol a kol;
a slunce jasná světů jiných
bloudila blankytnými pásy,
planoucí tam co slzy lásky.*

Agnes: Máj (2019)

*Byl pozdní květen, končil den,
Luna přála Slunci dlouhý sen.
Mezi horami, jimž v srdcích oheň plá,
noc plíží se, je temná a holá.
Stíny po stráních šplhají k hradům,
kde poutník dává oddychu znaveným údům
a minulost z kamenů zšedlých tiše dýše,
rytíři a draci shlížejí ze své skrýše.
Hvozd potemněl, sovy hledí v něj
a sýček věští dlouhou noc.
Poklad z hloubi dřímá moc
osvítit Luny, hvězd i komet rej,
když slovo zazní pravé –
Středohoří! To hory tvojí krve!*

Johann Wolfgang Goethe

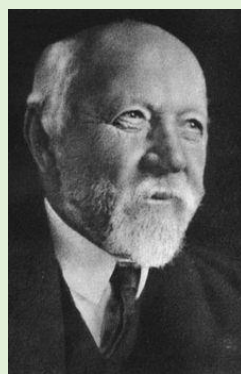

Německý polyhistor, známý jako spisovatel, básník, také přírodovědec a historik. Žil mezi lety 1749 až 1832. Vystudoval sice práva, ale živil ho stát: byl totiž nejdříve radou a pak ministrem.

V Čechách navštěvoval zejména lázeňská města (Karlovy Vary, Mariánské Lázně či Teplice), kde se potkával s významnými osobnostmi své doby. Mimo jiné se zde zamiloval do mladé šlechtičny Ulriky von Lewetzov ze středohorských Třebívlic. Goethe během pobytů v Teplicích bloumal po Českém středohoří a navštívil řadu vrcholů a významných míst.

O Středohoří napsal ve svých denících mnoho pochvalných vět.

Josef Emanuel Hibschi

Narodil se v Homoli u Panny (kousek od Ústí), vystudoval geologii, které se celý život věnoval. Žil mezi lety 1852 – 1940. Během svého života prošel, zmapoval a poměrně podrobně popsal celou oblast Českého středohoří, jeho vznik a vývoj. Díky němu

známe lokality jako Panská skála či Vrkoč, protože se zasadil o jejich záchranu a ochranu (dnes jsou to národní přírodní památky).

Velkou péči věnoval i ústecké Mariánské skále, kde v tehdy začínajícím kamenolomu odhalil a popsal minerály, které celý masiv obsahuje. Popsal jejich vznik a dokonce se jeden z minerálů jmenuje po něm – hibschiit. Díky své práci patřil mezi přední evropské vulkanology.

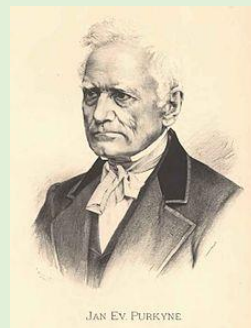
Alexander von Humboldt

Německý přírodovědec světového věhlasu žil mezi roky 1769 a 1859, působil zejména v Berlíně, kde j po něm dnes pojmenována univerzita.

Humboldt se ve své práci zaměřoval na celou šíři přírodovědného oboru: od chemie, přes fyziku, geografii, botaniku, klimatologie po astronomii. Ve Středohoří pobýval několikrát a pokaždé zde zkoumal něco jiného (vývěry teplého vzduchu na Boreči, stavbu Milešovky, teplické minerální prameny). Při jeho výstupu na Milešovku v r. 1819 prý prohlásil, že: **„Pohled z Milešovky je třetí nejkrásnější na světě, které jsem kdy ve světě spatřil.“** V tu dobu už měl za sebou cesty třeba do jižní Ameriky či USA. Jeho dílo má přes 10 000 stran.

Jan Evangelista Purkyně

Rodák z Libochovic žil mezi lety 1787 a 1869 v Čechách, kde celý život působil. Jako učitel ve šlechtických rodinách začal studovat lékařství, kde se zaměřil na nejmenší části těla – buňky. Díky němu vznikl obor cytologie, který

buňky zkoumá. Dodnes existují *Purkyňovy buňky* v mozku či *Purkyňova vlákna* v srdci. Vedle své lékařské práce tvořil také jako básník, filosof a obecný biolog. Jeho děti se přírodě věnovali také.

Po Purkynovi je pojmenována ústecká univerzita, kráter na Měsíci či Česká lékařská společnost.

Na zámku v Libochovicích můžete navštívit výstavu věnovanou jeho životu a dílu.

Květen historický

Den vítězství

8. května 1945 si oddechla celá Evropa, byla podepsána úplná a bezpodmínečná kapitulace Německa, proto se tento den považuje za konec **druhé světové války**. V **platnost vstoupila** 8. 5. ve 23:01 hodin středoevropského času, což se rovná první minutě 9. května času moskevského, proto probíhaly na západě oslavy 8. května a v Sovětském svazu 9. května.

Naši politici se několik let nedokázali dohodnout, jaké datum státního svátku zvolit, v úvahu totiž připadal i 5. květen - den, kdy začalo Pražské povstání. Probíhaly bouřlivé diskuze, v roce 1990 se stal 8. květen státním svátkem s názvem Den osvobození od fašismu, po roce 2000 byl název zkrácen na Den osvobození a v roce 2004 změněn na Den vítězství. Bez ohledu na různost pojmenování svátku je platný celosvětově jako vzpomínkový den na ty, kdo během druhé světové války ztratili svůj život.

Vstupní brána do Malé pevnosti v Terezíně

Události spojené s druhou světovou válkou si žáci devátých tříd připomněli během dějepisné exkurze do Terezína dne 16. května 2019. Navštívili Malou pevnost, která fungovala v letech 1940 - 1945 jako věznice pražského gestapa. Její stálá expozice podává svědectví o perzekuci českého národa za nacistického režimu v 2. světové válce. V budově bývalé městské školy zhlédli stálou expozici o dějinách terezínského ghetta, kde našli Pamětní síň dětí z terezínského ghetta, výběr světoznámých kreseb dětí z ghetta, model ghetta.

Akce se zdařila, měli jsme štěstí na příjemné a profesionální průvodce pevností, přálo nám počasí a musím pochválit všechny zúčastněné nejen za vzorné cho-

vání, ale především za jejich zájem o nedávnou historii.

Je to dobrá idea, navštívit v květnu muzea?

Na konci školního roku se hromadí další akce s dějepisnou tematikou. Devátý ročník byl na exkurzi v Terezíně, osmáky jsme vzali do Prahy na muzeální blok.

Na Letné se před desítkami let postavily dvě budovy: Národní technické muzeum a Národní zemědělské muzeum, a právě blízkosti obou jsme využili na začátku května. Po několika patrech exponátů, informací, dalekých výhledů a jistém čase hraní (Ano, hráli jsme si – s potravinami, vodou, traktory, zvířátky...) jsme přešli ze zemědělského do technického muzea. Velkým prostorem s dopravními prostředky za posledních sto let jsme prošli do expozic o těžbě uhlí (vyzkoušeli jsme si, jak ostrý umí být uhelný kombajn), výrobě oceli (už víme, že ocelář toho musí hodně vydržet) a určitě nesmíme vynechat prostor štol, kde je velká herna. A zase jsme si zkusili šikovnost našich rukou s Merkurem a papírovými boxy. Po krátkém občerstvení jsme mohli vyrazit plni nových poznatků zase domů.

8.A před zemědělským muzeem (foto: Mgr. J. Střížková)

π

Kdo si hraje...

Najdi správné názvy vrcholků Českého středohoří a pak pomoz drakovi najít cestu na hrad!

ŠLAKEMIVO	
BŘEŇO	
KÁČENELT	
VOOŠL	
RÝBALOD	
OSEDL	
SÝROT	

